

Solniczki z Limoges we Francji w zbiorach wielickiego Muzeum

2022-08-02

Poszukiwania solniczki wykonanej w Limoges we Francji trwały dwa lata i zakończyły się sukcesem. Dzięki zagranicznej ofercie, wreszcie udało się nabyć parę, którą włączono do kolekcji naczyń przyprawowych Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Będzie je można zobaczyć w czasie prezentacji we wrześniu w Zamku Żupnym w Wieliczce.

Do niedawna znajdowały się w kolekcji prywatnej w Niemczech i były eksponowane w Berlinie i w Essen. Przed 2015 roku stanowiły część zbioru George'a Bemberga (1915-2011), znanego kolekcjonera urodzonego w Argentynie i wychowanego w Paryżu, którego świetna kolekcja jest nadal pokazywana we francuskiej Tuluzie.

Dlaczego Muzeum tak bardzo zależało na solniczce z Limoges? Ze względu na cenioną technikę emalii malarskiej w jakiej została wykonana oraz miejsce powstania – Limoges we Francji, w najważniejszym ośrodku europejskiej sztuki emalierskiej.

Technikę emalii malarskiej wynaleziono we francuskim Limoges ok. połowy XV wieku. Wyroby tego ośrodka docierały też do Polski – w okresie staropolskim emalię malarską określano mianem "robota francuska". W XVI wieku najwyższy poziom osiągnęły emalie limuzyjskie o formach renesansowych i manierystycznych. Właśnie takie dwie solniczki wzbogaciły kolekcję muzealną. Są wykonane z miedzi, mają taki sam sześcioboczny kształt, ale różnią się dekoracją. W górnej i dolnej części znajdują się niewielkie wgłębienia na sól. Na sześciu ściankach większego naczynia przedstawiono prace mitycznego Herkulesa (sceny walki herosa z Kakusem, z centaurem Nessosem unoszącym Dejanirę, z lwem nemejskim, z psem Cerberem, z hydrą lernejską i zapasy Herkulesa z Anteuszem). Górna i dolna powierzchnia dzieła zostały ozdobione portretami profilowymi i popiersiami, interpretowanymi jako wizerunki cesarzy rzymskich.

Ikonografia określa to wspaniałe naczynie jako przedmiot książęcy. Wynika to z faktu, że Herkules uważany był za uosobienie ideału cnót monarchicznych i był postrzegany w renesansie przez wielu książąt jako wzór do naśladowania. Tego rodzaju dzieła sztuki zostały pierwotnie stworzone dla dworskiego stołu pełniąc rolę użytkową i będąc oznaką bogactwa. Jednak w ciągu XVII wieku zaczęto je postrzegać jako przedmioty kolekcjonerskie z powodu misternie malowanej emalii i ten wysoki status utrzymują do dzisiaj w światowych kolekcjach. Renesansowe okazy znajdują się w Luwrze w Paryżu, Ermitażu w Petersburgu, Muzeum Rzemiosła Artystycznego (Kunstgewerbemuseum) w Berlinie oraz Muzeum Wiktorii i Alberta w Londynie.

W technice emalii malarskiej metal pokrywany jest warstwą nieprzejrzystej, zazwyczaj ciemnej emalii i wypalany. Na taki podkład nakładano rysunek inną emalią, białą lub barwną, często przejrzystą. Ten proces mógł być wielokrotnie ponawiany, aby w rezultacie uzyskać efekty bardziej malarskie, np. z zaznaczeniem modelunku światłocieniowego.

Klementyna Ochniak-Dudek

Kolekcja solniczek Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka jest zaliczana do najcenniejszych tego typu kolekcji na świecie. Liczy ponad 1000 obiektów oraz naczyń przyprawowych prawie ze

**Magiczny
Kraków**

wszystkich kontynentów. Najpiękniejsze i najcenniejsze prezentowane są na wystawie „Solniczki - małe arcydzieła sztuki” w Zamku Żupnym w Wieliczce.

Naczynia wykonane są z cennych materiałów i w znanych warsztatach złotniczych oraz wytwórniach porcelany na świecie. Najstarsza solniczka w wielickiej kolekcji w kształcie kielicha pochodzi z końca XV w.

W przeszłości solniczki świadczyły o statusie i zamożności właściciela, wyznaczały miejsce przy stole dla najważniejszej osoby na uczcie..

Wystawę „Solniczki - małe arcydzieła sztuki” można zwiedzać w Zamku Żupnym w Wieliczce, ul. Zamkowa 8, od wtorku do niedzieli, w godz. 9.00-20.00

www.muzeum.wieliczka.pl